

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 7. 8. 2012
COM(2012) 448 final

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

**o vykonávaní nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení
pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva a o vykonávaní
nariadenia (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu**

**Vznik, spracovanie a cezhraničná preprava nebezpečného odpadu a iného odpadu
v členských štátoch Európskej únie, 2007 – 2006**

{SWD(2012) 244 final}

SPRÁVA KOMISIE RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU

**o vykonávaní nariadenia Rady (EHS) č. 259/93 z 1. februára 1993 o kontrole a riadení
pohybu zásielok odpadov v rámci, do a z Európskeho spoločenstva a o vykonávaní
nariadenia (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu**

**Vznik, spracovanie a cezhraničná preprava nebezpečného odpadu a iného odpadu
v členských štátoch Európskej únie, 2007 – 2006**

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Podávanie správ členskými štátmi	4
3.	Vznik nebezpečného odpadu.....	4
4.	Preprava odpadu z členských štátov	6
5.	Preprava odpadu do členských štátov	7
6.	Nezákonná preprava, kontroly a opatrenia presadzovania.....	9
7.	Všeobecné závery o stave vykonávania.....	9
8.	Ďalšie kroky	11

VÝVOJ TÝKAJÚCI SA VZNIKU, SPRACOVANIA A PREPRAVY NEBEZPEČNÉHO ODPADU A INÉHO ODPADU V ČLENSKÝCH KRAJINÁCH EÚ, 2007 – 2009

1. Úvod

Pohyby nebezpečných odpadov cez štátne hranice a ich zneškodňovanie sa riadi Bazilejským dohovorom z 22. marca 1989. Európska únia (EÚ) je zmluvnou stranou tohto dohovoru.

EÚ vytvorila systém dohľadu a riadenia prepravy odpadu v rámci svojho územia, spolu s krajinami Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO), Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a ďalšími tretími krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru. Nariadením (ES) č. 1013/2006 o preprave odpadu¹ sa dohovor transponuje do práva Únie.

Každý kalendárny rok členské štáty predkladajú sekretariátu dohovoru správu za predchádzajúci kalendárny rok, ktorá sa zaoberá právnymi ustanoveniami, vykonávaním a opatreniami na ochranu životného prostredia. Správa sa zároveň zasiela Komisii spolu s doplňujúcimi informáciami vo forme dotazníka². Komisia každé tri roky vypracúva správu na základe správ, ktoré poskytnú členské štáty³. Týka sa obmedzení prepravy, monitorovania, opatrení proti nezákonnej preprave a finančného krytia.

Prvá správa Komisie sa vzťahovala na roky 1997 – 2000 a bola uverejnená v roku 2006⁴. Druhá správa sa vzťahovala na roky 2001 – 2006 a bola uverejnená v roku 2009⁵. Toto je tretia správa o vykonávaní a vzťahuje sa na obdobie 2007 – 2009. Podrobné informácie o odpovediach členských štátov na dotazník podľa Bazilejského dohovoru aj na dotazník Komisie za roky 2007 – 2009 sa nachádzajú v oddieloch B a E pracovného dokumentu útvarov Komisie, ktorý je pripojený k tejto správe. Kvantitatívne údaje o vzniku, spracovaní a preprave odpadu sú zhrnuté v tabuľkách a grafoch v oddiele A pracovného dokumentu.

Je potrebné poznamenať, že v Bazilejskom dohovore sa používajú pojmy „dovoz“ a „vývoz“ pri každej preprave odpadu do jednotlivých krajín a z jednotlivých krajín, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru. Podľa právnych predpisov EÚ sa tieto pojmy uplatňujú len pri preprave odpadu do EÚ ako celku a z EÚ ako celku. Tieto pojmy sa však v tejto správe uvádzajú v záujme zrozumiteľnosti v úvodzovkách a príležitostne sa používajú pri preprave odpadu vo všeobecnosti. V pracovnom dokumente sa oba pojmy uvádzajú v tom zmysle, v ktorom sa používajú v Bazilejskom dohovore.

Podľa článku 60 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1013/2006 Komisia do piatich rokov od 12. júla 2007 zreviduje vykonávanie článku 12 ods. 1 písm. c) (námietky voči plánovanej preprave odpadu určeného na zhodnotenie, ktorá nie je v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi krajiny odoslania) vrátane jeho dosahu na ochranu životného prostredia a na fungovanie vnútorného trhu. V rámci prípravy tejto revízie si Komisia v roku 2010 vyžiadala informácie

¹ Ú. v. EÚ L 190, 12.7.2006, s. 1.

² Rozhodnutie 1999/412/ES (Ú. v. EÚ L 156, 23.6.1999, s. 37) a článok 51 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1013/2006.

³ Článok 41 nariadenia (EHS) č. 259/93 a článok 51 nariadenia (ES) č. 1013/2006.

⁴ Správa Komisie {SEK (2006) 1053}, 1.8.2006.

⁵ Správa Komisie {SEK (2009) 811}, 24.6.2009.

od členských štátov týkajúce sa uplatňovania článku 12 ods. 1 písm. c). Okrem troch menej významných prípadov, v prípade ktorých nebolo uplatnenie ustanovenia jednoznačne náležité, členské štáty v prevažnej miere odpovedali v tom zmysle, že toto ustanovenie neuplatnili.

Ustanovenie článku 12 ods. 1 písm. c) preto doteraz nemalo žiaden vplyv na ochranu životného prostredia a na fungovanie vnútorného trhu. Komisia bude naďalej monitorovať uplatňovanie tohto ustanovenia a môže vykonať príslušné opatrenia v rámci budúcej revízie nariadenia.

2. PODÁVANIE SPRÁV ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

V čase prípravy tejto správy väčšina členských štátov odpovedala na dotazník podľa Bazilejského dohovoru aj na dotazník Komisie za roky 2007 – 2009. Hoci všetky správy 2009 mali byť Komisii predložené do 31. decembra 2010, lehota bola predĺžená. Konečný termín na ukončenie analýzy kvantitatívnych údajov zo správ podľa bazilejského dohovoru (ďalej len „bazilejské správy“) bol 15. júl 2011. Z administratívnych dôvodov boli bazilejské správy Grécka (2009), Cypru (2008 a 2009) a Malty (2007) predložené po konečnom termíne a nemohli sa zohľadniť. Konečný termín na začlenenie odpovedí členských štátov do oddielov B a E pracovného dokumentu útvarov Komisie bol 30. november 2011. Do tohto dňa Česká republika nedoručila Komisii dotazník za rok 2008 a Holandsko tak neurobilo za rok 2009. V prípade Francúzska chýbali všetky správy za roky 2007 – 2009. Súhrn chýbajúcich údajov je uvedený v tabuľke 1 v pracovnom dokumente útvarov Komisie. Hoci sa zatiaľ nezačali žiadne konania vo veci porušenia, Komisia rozposlala žiadosti EÚ-Pilot s cieľom vyšetriť prípady chýbajúcich správ.

Hlavné administratívne údaje a informácie o príslušných vnútroštátnych ustanoveniach boli vo všeobecnosti úplné a presné. Väčšina členských štátov informovala rozsiahlym spôsobom o opatreniach na predchádzanie vzniku odpadu. Opatrenia prijaté na zníženie objemu prepravy odpadu sa nahlasovali menej často. Informácie o vplyve výroby, prepravy a likvidácii nebezpečného odpadu a iného odpadu na ľudské zdravie a životné prostredie boli menej rozsiahle a v niektorých prípadoch neboli k dispozícii.

Pokiaľ ide o údaje o nezákonnej preprave odpadu, niektoré členské štáty uviedli veľa prípadov, zatiaľ čo iné uviedli len niekoľko prípadov alebo žiadne. Niekoľko správ obsahovalo informácie o zneškodňovaní odpadu, ktoré sa neuskutočnilo podľa plánu. Žiadny členský štát neoznámil nehody počas presunu cez štátne hranice a pri zneškodňovaní nebezpečného odpadu a iného odpadu.

Porovnanie celkového množstva odpadu prepravovaného medzi členskými štátmi odhalilo nezrovnalosti v množstvách, ktoré uviedli rozličné členské štáty v prípade tých istých prepravovaných množstiev, ktoré mali byť rovnaké. V prípade nebezpečného odpadu bol celkový „vývoz“ medzi členskými štátmi vyšší ako celkový „dovoz“ (napr. v roku 2009 rozdiel predstavoval 27 %). V prípade všetkého iného oznámeného odpadu bol celkový „dovoz“ vyšší ako „vývoz“ (napr. v roku 2009 rozdiel tvoril 36 %). Komisia má v úmysle spolupracovať s členskými štátmi na zlepšení kvality nahlasovaných údajov.

3. VZNIK NEBEZPEČNÉHO ODPADU

V dotazníku podľa Bazilejského dohovoru sa od všetkých krajín požaduje, aby poskytli informácie o celkovom množstve vyprodukovaného nebezpečného odpadu a „iných

odpadov“. Pojem „iné odpady“ v tomto zmysle znamená odpady z domácností a zvyšky vznikajúce pri spaľovaní domového odpadu, dve kategórie odpadu, ktoré si vyžadujú osobitné posúdenie a na ktoré sa podľa Bazilejského dohovoru vzťahujú podobné kontroly ako na nebezpečný odpad (položky Y46 a Y47). Nebezpečné odpady sú vymedzené podľa zoznamu typov odpadov a/alebo ich zložiek (položky Y1-18 a Y19-45) a určitých vlastností nebezpečného odpadu. Ak sa však odpad považuje za nebezpečný podľa vnútroštátnych právnych predpisov, patrí pod danú definíciu aj v zmysle dohovoru.

V čase prípravy tejto správy boli údaje o celkovom množstve nebezpečného odpadu vyprodukovaného v roku 2009 stále neúplné. Celkovo 11 krajín neoznámilo údaje o celkovom množstve nebezpečného odpadu vytvoreného v roku 2009. Štyri štáty (Cyprus, Francúzsko, Taliansko, Španielsko) nepredložili žiadne hodnoty za rok 2008 a tri štáty (Francúzsko, Taliansko, Švédsko) za rok 2007. Aby sa doplnili chýbajúce údaje, vykonali sa odhady na základe údajov z predchádzajúcich rokov.

V roku 2009 sa v EÚ-27⁶ vyprodukovalo približne 77 miliónov ton nebezpečného odpadu, z čoho asi 58 miliónov ton vzniklo v EÚ-15⁷. Od roku 2000 do 2008 sa celkové množstvo nebezpečného odpadu vyprodukovaného v EÚ-27 zvýšilo o 46 %. Nárast množstva nebezpečného odpadu vytvoreného v krajinách EÚ-15 predstavoval v rovnakom období 57 %. Množstvo nebezpečného odpadu vyprodukovaného v roku 2009 je mierne nižšie ako v roku 2008 (8 % pre EÚ-27 aj pre EÚ-15). V roku 2009 predstavovalo celkové množstvo vyprodukovaného nebezpečného odpadu na obyvateľa 154 kg ročne pre celú Európsku úniu (EÚ-27) s mierne vyššou priemernou hodnotou 186 kg ročne v krajinách EÚ-12⁸. Zaznamenané výkyvy v množstvách nebezpečného odpadu vyprodukovaného v EÚ mohli byť spojené s výkyvmi v hospodárskej činnosti počas rovnakého obdobia.

Najväčšie množstvo nebezpečného odpadu (približne 19 miliónov ton ročne) vyprodukovalo v rokoch 2007 – 2009 Nemecko, za ktorým nasledovali Taliansko⁹, Estónsko¹⁰, Francúzsko, Spojené kráľovstvo a Poľsko. V Spojenom kráľovstve došlo v roku 2009 k výraznému zníženiu produkcie nebezpečného odpadu. V rokoch 2007 až 2008 výrazne vzrástlo množstvo odpadu v Poľsku.

Pokiaľ ide o nebezpečný odpad vyprodukovaný na obyvateľa, v rokoch 2007 – 2009 mali najvyššie hodnoty Estónsko, Fínsko, Holandsko, Švédsko, Portugalsko a . Najmenšie množstvo na obyvateľa zaznamenali v Lotyšsku, Rumunsku, Litve a Grécku.

Jednotlivé členské štáty používali kódy Y pre odpad podľa Bazilejského dohovoru veľmi rozdielne. Viaceré členské štáty neuvádzali žiadne údaje o produkcii nebezpečného odpadu na úrovni kódov Y. Niektoré členské štáty nahlasovali výlučne odpady z domácností (Y46) a zvyšky vznikajúce pri spaľovaní domového odpadu (Y47).

⁶ Všetky súčasné členské štáty Európskej únie.

⁷ Krajiny, ktoré vstúpili do EÚ pred rokom 2004.

⁸ Krajiny, ktoré vstúpili do Európskej únie v roku 2004 alebo v roku 2007.

⁹ Hodnoty v prípade Talianska a Francúzska sa zakladajú na odhadoch.

¹⁰ Údaje z Estónska zahŕňujú odpad roponosnej bridlice, ktorý predstavuje vyše 95 % celkového množstva.

4. PREPRAVA ODPADU Z ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Všetky členské štáty okrem Cypru, Francúzska, Grécka a Malty predložili informácie o preprave oznámeného odpadu do zahraničia („vývoz“ v zmysle Bazilejského dohovoru) za všetky tri roky v období 2007 – 2009.

V roku 2009 celková suma všetkého oznámeného odpadu prepravovaného z členských štátov (EÚ-27) bola približne 11,4 miliónov ton, z čoho asi 7,2 milióna ton bol nebezpečný odpad. Podiel EÚ-12 na všetkom vyvezenom oznámenom odpade bol iba približne 2 % a zodpovedajúci podiel samotného nebezpečného odpadu tvoril okolo 3 %.

Preprava oznámeného odpadu z členských štátov sa neprestajne zvyšovala. Od 2001 do 2009 sa množstvo všetkého oznámeného odpadu prepraveného z členských štátov zvýšilo o 80 %. Iba pri preprave nebezpečného odpadu možno pozorovať tendenciu rastu do roku 2007. Od 2001 do 2007 nárast množstva nebezpečného odpadu prepraveného z členských štátov bol 150 %. Od roku 2007 množstvo nebezpečného odpadu prepraveného z členských štátov mierne pokleslo (9 % od 2007 do 2009).

V období 2007 – 2009 bolo najväčším „vývozcom“ nebezpečného odpadu Holandsko (2,8 milióna ton v roku 2009), za ktorým nasledovali Taliansko, Belgicko, Francúzsko a Írsko. Kým preprava nebezpečného odpadu z Holandska klesla v rokoch 2006 – 2009 o 14 % , Taliansko informovalo o náraste o 64 % počas tohto obdobia. Pokiaľ ide o prepravu nebezpečného odpadu do zahraničia v kg na obyvateľa, poprednými členskými štátmi v období 2007 – 2009 boli Holandsko a Luxembursko, za ktorým nasledovali Írsko a Belgicko.

Aj v rokoch 2007 – 2009 prepravilo najviac oznámeného odpadu do zahraničia Holandsko (približne 3 milióny ton v roku 2009), za ktorým nasledovali Taliansko, Nemecko, Rakúsko a Belgicko. Pokiaľ ide o prepravu všetkého oznámeného odpadu do zahraničia v kg na obyvateľa, poprednými členskými štátmi boli Luxembursko, Holandsko, Rakúsko, Írsko a Belgicko.

V roku 2009 bolo vyše 90 % nebezpečného odpadu spracovaného v krajine pôvodu. Krajiny s mierou „vývozu“ vyše 40 % boli Luxembursko, Slovinsko, Írsko, Holandsko, Belgicko a Dánsko.

Skupina „Y1 – Y18“ je najdôležitejšou kategóriou odpadu, ktorá predstavuje približne 38 % celkového množstva všetkého oznámeného odpadu prepraveného z EÚ-27 v roku 2009. Podiel kategórie „Y19 – Y45“ bol približne 13 % a podiel kategórie iných odpadov (Y46 – Y47) (t. j. zmiešaného odpadu z domácností a zvyškov zo spaľovania) bol približne 10 %. Malé množstvá (okolo 1 %) boli klasifikované v rozličných kategóriách Y1 – Y45. Približne 35 % prepravy odpadu bolo zaradených buď podľa klasifikácie jednotlivých štátov alebo klasifikácie EÚ. Tieto štatistické údaje sú podobné v rokoch 2007 a 2008.

V roku 2009 boli iba 3 % odpadu prepravené bez klasifikácie. V predchádzajúcich rokoch (2005 – 2008) sa tento podiel pohyboval v rozpätí od 7 % do 14 %. Členské štáty, ktoré v období 2007 – 2009 prepravili do zahraničia najväčšie množstvo nezaradeného odpadu, sú Nemecko, Francúzsko, Švédsko, Dánsko, Spojené kráľovstvo a Írsko. Kombinácia kódov Y bola použitá len zriedkavo a v malých množstvách. V rokoch 2008 a 2009 boli veľké množstvá (0,6 milióna ton v roku 2008 a 1,8 milióna ton v roku 2009) odpadu, ktorý nie je nebezpečný, vyvezené z Rakúska s oznámením. Dánsko, Francúzsko, Slovinsko a Taliansko informovalo o preprave odpadu do zahraničia s klasifikáciou „nebezpečný, špecifikovaný podľa krajiny“.

Hlavná časť nebezpečného odpadu prepraveného z členských štátov¹¹ bola spracovaná zhodnocovaním. V období 2007 – 2009 bolo zhodnotených 72 % odpadu prepraveného z EÚ-15 a 77 % odpadu prepraveného z EÚ-27. Miera zhodnotenia odpadu prepraveného z EÚ-12 bola ešte vyššia, a to od 85 % do 89 % v období 2007 – 2009.

V roku 2009 viac ako 40 % nebezpečného odpadu prepraveného z EÚ-27 na zhodnotenie pochádzalo z Holandska. Ďalšími členskými štátmi s vysokým percentuálnym podielom a celkovým množstvom nebezpečného odpadu prepraveného na zhodnotenie boli Francúzsko, Belgicko, Spojené kráľovstvo a Taliansko.

V roku 2009 Grécko, Bulharsko, Cyprus, Taliansko a Rumunsko prepravovali nebezpečný odpad prevažne na zneškodnenie. Najväčšie množstvo nebezpečného odpadu prepraveného na zneškodnenie pochádzalo z Talianska a Holandska.

Prevažná väčšina všetkého oznámeného odpadu prepraveného do zahraničia v období 2007 – 2009 smerovala do iných členských štátov EÚ. 99 % všetkého oznámeného odpadu prepraveného z EÚ-27 bolo určených pre EÚ-27 a krajiny EZVO, a viac ako 87 % zostalo v EÚ-15. Hoci väčšina odpadu prepraveného z EÚ-12 smerovala do iných členských štátov EÚ nezanedbateľný podiel smeroval do krajín, ktoré nie sú členmi OECD (7 % v roku 2009, 11 % v roku 2008, ale 0 % v roku 2007). 99 % nebezpečného odpadu prepraveného z členských štátov (EÚ-27) bolo určených pre EÚ-27 a krajiny EZVO a viac ako 95 % zostalo v EÚ-15.

5. PREPRAVA ODPADU DO ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Tento oddiel vychádza zo správ poskytnutých 20 členskými štátmi, pričom Cyprus, Francúzsko, Grécko, Írsko, Malta, Portugalsko a Rumunsko neposkytli informácie za obdobie rokov 2007 – 2009.

V roku 2009 celkové množstvo všetkého oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov EÚ bolo približne 12,4 milióna ton, z ktorých približne 6,7 milióna ton bol nebezpečný odpad. Pokiaľ ide o vývoj množstva nebezpečného odpadu prepraveného do členských štátov, do roku 2007 možno pozorovať výrazne rastúci trend. Od 2001 do 2007 sa množstvo nebezpečného odpadu prepraveného do členských štátov zvýšilo o 147 %. Väčšina tejto prepravy zahŕňa prepravu v rámci EÚ a pozorovaný nárast pravdepodobne možno pripísať skutočnosti, že v niektorých členských štátoch existujú sofistikované zariadenia na spracovanie nebezpečného odpadu, zatiaľ čo iné členské štáty takéto zariadenia nemajú.

V roku 2008 sa množstvo nebezpečného odpadu prepravovaného do členských štátov znížilo, ale v roku 2009 sa opäť zvýšilo. Toto množstvo je za rok 2009 nižšie ako za rok 2007, ale vyššie ako za rok 2006. Tento celkový vývoj je podobný pri všetkom oznámenom odpade. V období 2001 – 2007 sa množstvo všetkého oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov zvýšil o 72 %.

V období 2007 – 2009 bolo najväčším „dovozcom“ nebezpečného odpadu Nemecko (2,7 miliónov ton v roku 2009), po ňom nasledovali Holandsko, Belgicko, Taliansko, Francúzsko a Švédsko. Nemecko takisto jasne zaujalo prvé miesto, pokiaľ ide o celkové množstvo nebezpečného odpadu a iného oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov EÚ (7,6

¹¹ Výraz „odpad prepravený z členského štátu“ zahŕňa prepravu v rámci EÚ. Prevažná väčšina odpadu prepraveného cez hranice zostáva v EÚ.

miliónov ton v roku 2009). Ďalšími členskými štátmi s vysokým celkovým množstvom nebezpečného odpadu a iného oznámeného odpadu „dovezeného“ v období 2007 – 2009 boli Taliansko, Holandsko, Belgicko, Švédsko a Francúzsko. Podobne ako v prípade prepravy odpadu do zahraničia, zohrávajú krajiny EÚ-12 menšiu úlohu. Podiel nebezpečného odpadu a iného oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov EÚ-12 bol iba asi 2 %. Pokiaľ ide o prepravu odpadu zo zahraničia v kg na obyvateľa, poprednými členskými štátmi v období 2007 – 2009 boli Belgicko, Holandsko, Švédsko a Nemecko, a to v prípade nebezpečného odpadu, ako aj všetkého oznámeného odpadu.

Tak ako pri preprave odpadu do zahraničia, skupiny „Y1 – Y18“ predstavujú najdôležitejšiu kategóriu odpadu, pričom takmer 29 % celkového množstva oznámeného odpadu sa v roku 2009 prepravilo do členských štátov EÚ-27. V prípade EÚ-27 bol v roku 2009 podiel kategórie „Y19 – Y45“ približne 12 % a podiel kategórie iného odpadu (Y46 – Y47) tvoril približne 5 %. Toto rozdelenie je veľmi podobné pri všetkých referenčných rokoch 2007 – 2009.

V roku 2006 prevažovala pri klasifikácii typov odpadu aj naďalej kategória „nezaradeného“ odpadu, ktorý predstavoval 36 % celej prepravy odpadu do Európskej únie. V roku 2007 bol podiel „nezaradeného“ odpadu 22 % a v roku 2009 iba 13 %. V roku 2009 sa odpad bez špecifikácie prepravoval do Nemecka, Švédska, Francúzska a Spojeného kráľovstva. Veľké množstvo odpadu (3,2 miliónov ton v roku 2009) sa prepravilo do Nemecka s označením „nariadenie EÚ o preprave odpadu alebo vnútroštátny odpad, ktorý nie je nebezpečný“. V rokoch 2009 a 2008 Rakúsko informovalo o „dovoze“ odpadu, ktorý sa neklasifikuje ako nebezpečný, s oznámením (približne 142 000 ton v roku 2009 a 96 000 ton v roku 2008). V rokoch 2007 a 2009 Taliansko informovalo o veľkom množstve „dovozu“ odpadu, ktorý sa klasifikuje ako „nebezpečný, uvedený podľa krajiny“ (približne 295 000 ton v roku 2007 a 705 000 ton v roku 2009).

Väčšina odpadu prepraveného do členských štátov EÚ bola spracovaná zhodnotením. V posledných rokoch sa však podiel zhodnotenia znížil. Zatiaľ čo v roku 2004 bolo 84 % odpadu prepraveného do členských štátov EÚ-27 podrobeného zhodnoteniu, v roku 2009 bol podiel zhodnotenia 70 %. Táto tendencia je podobná aj pre samotné štáty EÚ-15.

Pokiaľ ide o percentuálny podiel zhodnotenia v porovnaní s podielom zneškodňovania, medzi členskými štátmi existujú značné rozdiely. V rokoch 2008 a 2009 sa zneškodnením spracovalo viac ako 40 % odpadu prepraveného do týchto členských štátov : Rakúsko, Dánsko, Nemecko a Španielsko. V roku 2009 najväčšie množstvo odpadu „dovezeného“ na zneškodnenie bolo oznámené Nemeckom (1,5 miliónov ton), Holandskom (135 000 ton) a Francúzskom (102 000 ton).

Veľká časť nebezpečného a iného oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov v období 2007 – 2009 pochádzala z iných členských štátov. Viac ako 97 % všetkého oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov pochádzalo z iných členských štátov alebo z krajín EZVO a viac ako 84 % pochádzalo z členských štátov EÚ-15. V prípade samotného nebezpečného odpadu viac ako 96 % pochádzalo z iných členských štátov alebo z krajín EZVO a viac ako 80 % pochádzalo z členských štátov EÚ-15. Podiel odpadu s pôvodom v krajinách, ktoré nie sú členmi OECD, bol minimálny, pokiaľ ide o nebezpečný odpad a o všetok oznámený odpad.

6. NEZÁKONNÁ PREPRAVA, KONTROLY A OPATRENIA PRESADZOVANIA

Väčšina členských štátov uviedla, že v období 2007 – 2009 sa vyskytli prípady nezákonnej prepravy odpadu. Zatiaľ čo niektoré členské štáty nahlásili veľké množstvo takých prípadov, iné uviedli len málo prípadov alebo žiadne prípady. Krajiny, ktoré nahlásili najviac prípadov, boli Nemecko, Holandsko, Belgicko, Spojené kráľovstvo a Rakúsko (čo predstavuje viac ako 70 % nahlásených prípadov v období 2007 – 2009).

V roku 2009 členské štáty nahlásili približne 400 prípadov nezákonnej prepravy odpadu. V niektorých prípadoch došlo pravdepodobne k duplicitnému nahláseniu, zo strany krajiny určenia aj krajiny odoslania. V roku 2009 asi polovicu nezákonnej prepravy nahlásenej členskými štátmi tvorila preprava medzi členskými štátmi, zatiaľ čo druhú polovicu predstavovala preprava do EÚ a z EÚ. Malo by sa však pamätať na to, že celkový počet nezákonných zásielok je podstatne vyšší ako ich oficiálne nahlásený počet. Napríklad v období nahlásovania (2007 – 2009) spoločné opatrenia v oblasti presadzovania práva v rámci IMPEL – TFS ukázali, že v EÚ viac ako 20 % prepravovaných zásielok obsahujúcich odpad nebolo v súlade s nariadením (ES) č. 1013/2006¹².

K najčastejším dôvodom nezákonnosti patrilo uskutočnenie prepravy odpadu bez oznámenia príslušným orgánom alebo v rozpore so zákazom prepravy podľa nariadenia (ES) č. 1013/2006. Typické opatrenia vyplývajúce z reakcie na uvedenú situáciu zahŕňali vrátenie odpadu do krajiny pôvodu a stanovenie pokuty.

Medzi opatrenia, ktoré členské štáty uplatnili, aby odhalili nezákonné zásielky, patrili pravidelné hraničné kontroly a pravidelné sledovanie zariadení produkujúcich a/alebo spracúvajúcich odpad, náhodné kontroly cezhraničných zásielok a zariadení vytvárajúcich a/alebo spracúvajúcich odpad a náhodné kontroly na štátnych cestách. Väčšina členských štátov takisto poskytla podrobné údaje o počte kontrol zásielok odpadu alebo jeho súvisiaceho zhodnotenia alebo zneškodnenia a o počte nezákonných zásielok, ktoré boli skutočne zistené počas týchto kontrol. Počet kontrol a kontrol na mieste vykonaných v EÚ sa v rôznych členských štátoch veľmi líši. V roku 2009 osvedčené postupy týkajúce sa náhodných kontrol preukázalo Poľsko, ktoré uskutočnilo približne 40 kontrol na mieste na 1 000 ton nebezpečného odpadu prepraveného do krajiny alebo z krajiny. Pre väčšinu členských štátov je táto referenčná hodnota aspoň 10-krát nižšia.

7. VŠEOBECNÉ ZÁVERY O STAVE VYKONÁVANIA

Podávanie správ

V období 2007 – 2009 bola miera odpovedí na dotazník podľa Bazilejského dohovoru aj na dotazník Komisie takmer 100 %. Väčšina členských štátov však neposkytla svoje správy včas. Niektoré bazilejské správy boli doručené po konečnom termíne 15. júla 2011, a preto sa nemohli zohľadniť v analýze kvantitatívnych údajov. Vo všeobecnosti členské štáty predložili dostatočné informácie o preprave odpadu a o príslušných administratívnych otázkach, vnútroštátnych predpisoch a politikách.

Kvalita údajov

¹² Podrobná správa je k dispozícii na lokalite: <http://impel.eu/projects/enforcement-actions-ii>.

Vo veľmi mnohých prípadoch sa údaje oznámené podľa krajiny odoslania líšili od údajov oznámených podľa krajiny určenia. V roku 2009 bol rozdiel medzi oznámeným „vývozom“ a „dovozom“ nebezpečného odpadu medzi členskými štátmi EÚ približne 27 %, „vývoz“ bol pritom vyšší ako „dovoz“. V tom istom roku bol rozdiel medzi oznámeným „vývozom“ a „dovozom“ iného oznámeného odpadu medzi členskými štátmi EÚ okolo 36 %, „dovoz“ bol pritom vyšší ako „vývoz“.

Klasifikácia odpadu

Nedostatok vhodných bazilejských kódov pre určité druhy nebezpečného odpadu často predstavuje prekážku pri transparentnom podávaní správ. Situácia sa však zlepšila, pretože krajiny teraz môžu používať kódy z európskeho katalógu odpadu (EKO)¹³. S cieľom zosúladiť podávanie správ sa členské štáty dôrazne vyzývajú, aby vo svojich správach uviedli aj kódy EKO. Navyše jednotné používanie kódov EKO by pomohlo dosiahnuť lepšie podávanie správ o odpade, ktorý nie je nebezpečný, na ktorý sa nevzťahujú kategórie Y46 a Y47 ani akékoľvek osobitné bazilejské kódy a na ktorého vývoz sa vzťahuje postup predchádzajúceho písomného oznámenia a súhlasu v súlade s nariadením (ES) č. 1013/2006.

Vznik odpadu

V roku 2009 vzniklo približne 77 miliónov ton nebezpečného odpadu v EÚ-27. Od roku 2000 do 2008 sa celkové množstvo nebezpečného odpadu, ktorý vznikol v krajinách EÚ 27, zvýšil o 46 %. Množstvo nebezpečného odpadu vzniknutého v roku 2009 je mierne nižšie ako v roku 2008.

Preprava odpadu

V období 2007 – 2009 celkové množstvo všetkého oznámeného odpadu prepraveného z členských štátov EÚ bolo približne 33,1 milióna ton, z čoho asi 22,9 miliónov ton predstavoval nebezpečný odpad. 99 % nebezpečného odpadu prepraveného z členských štátov bolo určených pre EÚ-27 a krajiny EZVO a viac ako 95 % zostalo v EÚ-15.

V období 2007 – 2009 tvorilo celkové množstvo všetkého oznámeného odpadu prepraveného do členských štátov EÚ približne 37 miliónov ton, z toho približne 20,5 miliónov ton bol nebezpečný odpad. Viac ako 96 % nebezpečného odpadu pochádzalo z iných členských štátov alebo z krajín EZVO a viac ako 80 % z členských štátov EÚ-15.

Nezákonná preprava

V roku 2009 členské štáty oznámili približne 400 prípadov nezákonnej prepravy odpadu, no predpokladá sa, že celkový počet takýchto zásielok je značne vyšší. V roku 2009 asi polovicu nezákonnej prepravy nahlásenej členskými štátmi tvorila preprava medzi členskými štátmi, zatiaľ čo druhú polovicu predstavovala preprava do EÚ a z EÚ. Počet kontrol a kontrol na mieste vykonaných v EÚ sa v rôznych členských štátoch veľmi líši.

¹³ Zoznam odpadov v prílohe rozhodnutia Komisie 2000/532/ES (Ú. v. EÚ L 226, 6.9.2000, s. 3).

8. ĎALŠIE KROKY

Od 25. januára do 12. apríla 2011 Komisia uskutočnila verejné konzultácie so zainteresovanými stranami o spôsoboch posilnenia kontrol a presadzovania nariadenia¹⁴. Veľká väčšina (89 %) zúčastnených strán sa vyslovila za nové právne predpisy EÚ posilňujúce požiadavky kontroly. Niektoré z navrhovaných možností sa týkali plánovania kontroly, odvetvových kontrol, odbornej prípravy úradníkov a povinnosti prevádzkovateľov predkladať dôkazy v niektorých prípadoch, keď existuje dôvodné podozrenie z obchádzania nariadenia. Komisia v súčasnosti pripravuje hodnotenie hospodárskych, sociálnych a environmentálnych vplyvov možných budúcich legislatívnych a nelegislatívnych opatrení.

¹⁴ Webová lokalita „Your Voice in Europe“: http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm,
<http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/news.htm>.